

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **P. N. G.**, zast. JUDr. Tomášem Fuchsem, advokátem, se sídlem v Brně, Panská 2/4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2004, č. j. 55 Az 721/2003 – 30,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2004, č. j. 55 Az 721/2003 – 30 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Odměna zástupci stěžovatele – advokátu JUDr. Tomáši Fuchsovi, se sídlem v Brně, Panská 2/4, **se stanoví** ve výši 1075 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 6. 2003, č. j. OAM-2263/VL-07-ZA-03-2003 nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen zákona o azylu), a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobci byla výhradně legalizace jeho dalšího pobytu na území ČR. V průběhu řízení také žalobce opakovaně vyjádřil obecnou nespokojenost s úrovní dodržování lidských práv a mírou svobody ve Vietnamu. Důvodem legalizace jeho dalšího pobytu na území ČR pak byla skutečnost, že na území ČR žije jeho přítelkyně a jeho dvě nezletilé děti. Správní orgán v obsáhlém odůvodnění rozhodnutí dospěl k závěru, že uvedené důvody nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Neshledal rovněž zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a rovněž neshledal skutečnosti, které by zakládaly překážky vycestování ve smyslu § 28 a § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že správní orgán v řízení o udělení azylu porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. (dále též jen správní řád). Dále vyslovil přesvědčení, že splňuje minimálně podmínky pro udělení azylu podle § 12 a pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Nezákonnost rozhodnutí spatřoval v tom, že mu nebyl udělen azyl podle § 12 a § 14 zákona o azylu. Navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

V doplnění žaloby, které došlo Krajskému soudu dne 18. 9. 2003, sdělil žalobce na výzvu soudu uvedenou v usnesení ze dne 1. 9. 2003, č. j. 55 Az 721/2003 – 11, že se zejména dovolává toho, že se správní orgán nezabýval otázkou, zda je v jeho případě dána možnost udělit azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Poukazoval na to, že již v průběhu azylového řízení uvedl, že v České republice má družku P. W., která je občankou ČR, a že s ní má dvě dcery T. a S. U obou nezletilých dětí je v rodném listě zapsán jako otec. Zdůrazňoval mj. i to, že pokud by musel v důsledku neudělení azylu opustit ČR, došlo by tím k rozdělení rodiny a byla by tak porušena jednak Evropská úmluva o právech dítěte, podle níž má dítě právo na oba své rodiče, a jednak Evropská úmluva o ochraně práv a svobod.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31. 8. 2004, č. j. 55 Az 721/2003 – 30 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že neshledal žalobcem namítaná porušení jednolitých ustanovení zákona č. 71/1967 Sb. (správního řádu). V obsáhlém odůvodnění pak dospěl k závěru, že správní orgán postupoval a rozhodl správně, jestliže žalobci azyl neudělil. Konstatoval, že jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí, správní orgán I. stupně se důvody vyplývajícími z ustanovení § 12 zákona o azylu podrobně zabýval a hodnotil žalobcem uváděné důvody, které ho vedly k podání žádosti o udělení azylu. Žalobcem uplatněné důvody pak správní orgán podrobně zhodnotil z pohledu ustanovení § 12 a v souladu se zákonem odůvodnil své rozhodnutí o neexistenci důvodů pro udělení azylu, jak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 12 citovaného ustanovení, tak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu a rovněž uvedl neexistenci překážek vycestování uvedených v § 91 zákona o azylu. S těmito závěry se ztotožnil i soud, který po přezkoumání věci dospěl ke shodnému závěru jako žalovaný, totiž k tomu, že žádný z důvodů uvedených v § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu není v případě žalobce dán. Soud rovněž nedospěl k závěru, stejně tak jako žalovaný, že by u žalobce byly dány skutečnosti zakládající existenci překážek vycestování ve smyslu § 28 a § 91 zákona o azylu. K námitce žalobce, uvedené v doplnění žaloby s tím, že žalobce má za to, že splňuje podmínky uvedené v ustanovení § 14 zákona o azylu, a sice, že má v České republice jako družku českou státní občanku, s níž má dvě dcery, a že tudíž splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, uvedl krajský soud, že uvedenou námitku nepovažuje za důvodnou, neboť vztah s českou státní občankou a narození dvou dcer, nespadá pod azylové důvody, tak jak je vyžaduje azylový zákon. V těchto skutečnostech nelze podle názoru soud spatřovat ani důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Otázku pobytu cizinců na území České republiky upravuje zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky. Soud dále uvedl, že námitka žalobce, že v případě jeho návratu do Vietnamu dojde k rozdělení rodiny a v tomto důsledku žalovaný porušil jak Evropskou úmluvu o právech dítěte, tak i úmluvu o ochraně práv a svobod, byla žalobcem vznesena po marném uplynutí zákonné lhůty pro podání žaloby, a soud se jí tudíž v dalším nezabýval. Soud poté dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen stěžovatel) včas kasační stížnost. Namítal, že soud i žalovaný správní orgán posoudily skutečnost, že má v České republice družku a s ní dvě dcery, nesprávně a konstatoval, že na rozdíl od soudu a žalovaného je toho názoru, že v jeho případě jsou na základě těchto skutečností dány důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Dále namítal, že soud došel k nesprávnému závěru i v případě posouzení jeho námitek, týkajících se okolností, že v případě nuceného návratu by došlo k rozdělení rodiny a tedy porušení Evropské úmluvy o právech dítěte a Evropské úmluvy o ochraně práv a svobod. Vytýkal soudu, že se těmito námitkami nezabýval, a podle jeho názoru nesprávně dovodil, že k nim nemůže přihlížet, neboť byly vzneseny až po marném uplynutí zákonné lhůty pro podání žaloby. Zdůrazňoval, že tyto důvody byly vzneseny ve lhůtě dané soudem pro odstranění vad žaloby. Vyslovil přesvědčení, že v jeho případě mu měl být udělen alespoň azyl z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu, neboť v jeho případě jsou pro udělení tohoto typu azylu dány důvody hodné zvláštního zřetele. Uvedl, že se domnívá, že rozsudek soudu, jímž se žaloba zamítá, je rozhodnutím nezákonným, a je tedy dán důvod k podání kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhl dále, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Dovolával se toho, aby rozsudek Krajského soudu v Brně byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 12. 10. 2004 žádal krajský soud o ustanovení advokáta v řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 23. 11. 2004, č. j. 55 Az 721/2003 – 51 ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce – advokáta JUDr. Tomáše Fuchse, se sídlem v Brně, Panská 2/4.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále se vyjadřoval k podmínkám udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta a návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepodporoval.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně označil důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Se zřetelem k tomu, že stěžovatel nezákonnost napadeného rozsudku spatřuje i v tom, jak výslovně v kasační stížnosti uvádí, že se soud nezabýval jeho námitkami uvedenými v doplnění žaloby, má Nejvyšší správní soud za to, že v tomto případě stěžovatel namítá důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., byť ho výslovně v kasační stížnosti neoznačil. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel v podané kasační stížnosti se především dovolává toho, že v jeho případě byly dány zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, tedy humanitárního azylu. V této souvislosti pak poukazuje na to, že se soud nezabýval jeho námitkami, v nichž tvrdil, že v případě jeho nuceného návratu do Vietnamu, by došlo

k rozdělení rodiny a porušení Evropské úmluvy o právech a povinnostech dítěte a Evropské úmluvy o ochraně práv a svobod, a to přesto, že tyto důvody byly vzneseny ve lhůtě dané soudem pro odstranění vad žaloby.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že neexistuje zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je řízení o žalobě koncipováno (viz rozsudek č. j. 2 Azs 9/2003 – 40 ze dne 23. 10. 2003, uveřejněné pod č. 113/2004 sbírky rozhodnutí NSS). Nejvyšší správní soud zároveň považuje za rozhodné, že ustanovení § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s. stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy v souladu s konstantní judikaturou i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo, nikoliv však na odstranění jiných vad žaloby. Vady žaloby jsou přitom odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu. Nejde-li tedy o situaci, kdy podání neobsahuje žádný žalobní bod, a jde-li naopak o situaci, kdy žalobní bod je formulován nedostatečně přesně a podrobně, popř. chybí-li v žalobě jiné náležitosti, než žalobní body či vymezení rozsahu napadeného správního rozhodnutí, je soud povinen postupovat podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a usnesením vyzvat podatele k opravě nebo odstranění vad podání tak, aby mohlo být věcně projednáno. Pouze v případě, že podání není ve stanovené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat, odmítne soud usnesením řízení o takovém podání, přičemž o tomto následku musí být podatel ve výzvě poučen.

Nejvyšší správní soud poukazuje na další publikovanou judikaturu, v níž se uvádí, že žalobní body [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] musí obsahovat jak právní, tak zpravidla i skutkové důvody, pro které žalobce považuje napadené výroky rozhodnutí správního orgánu za nezákonné nebo nicotné. Pokud žaloba postrádá konkrétní skutková tvrzení a žalobce vzdor výzvě a poučení soudu nijak nereagoval a vadu neodstranil, postupoval krajský soud v souladu se zákonem, odmítl-li žalobcovo podání z toho důvodu (rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 – 52, uveřejněn pod č. 488/2005 sbírky rozhodnutí NSS).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2001, č. j. 2 Azs 63/2003 - 46, má-li žaloba jiné vady než absenci jakéhokoliv žalobního bodu či absenci vymezení rozsahu, v němž je rozhodnutí napadáno, vyzve předseda senátu žalobce k odstranění vad podání podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. i po uplynutí lhůty podle ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. To platí i pro upřesnění žalobních bodů již v žalobě obsažených.

Podle věty II. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 – 56 uveřejněného pod č. 534/2005 sbírky rozhodnutí NSS, odstraňuje-li soud vady žaloby, potom musí žalobce vždy k odstranění těchto vad vyzvat, stanovit mu k jejich odstranění přiměřenou lhůtu a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní a diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje.

Z obsahu žaloby podané stěžovatelem v posuzované věci mj. plyne, že rozhodnutí žalovaného napadá i ve výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a rozhodnutí žalovaného považuje za nezákonné mj. i proto, že mu žalovaný neudělil humanitární azyl

podle § 14 zákona o azylu. K výzvě soudu, obsažené v usnesení ze dne 1. 9. 2003, č. j. 55 Az 721/2003 – 11, pak vyplývá, že soud vyzval žalobce k tomu, aby označil žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Uvedená výzva byla žalobci zaslána až po uplynutí lhůty pro podání žaloby, která uplynula dne 17. 7. 2003. Žalobce na uvedenou výzvu ve lhůtě stanovené soudem reagoval podáním ze dne 15. 9. 2003, v němž rozvedl jednak skutkové důvody, pro něž žádá o udělení azylu z humanitárních důvodů (tyto však již uvedl jak v žádosti o udělení azylu ze dne 15. 5. 2003, tak i v protokolu o pohovoru ze dne 17. 6. 2003) a jednak namítal, že v případě, že by musel v důsledku neudělení azylu opustit ČR, došlo by k rozdělení rodiny, čímž by byla porušena jednak úmluva o právech dítěte, a jednak úmluva o ochraně práv a svobod.

V dané věci se tak stává předmětem sporu otázka, zda ve vztahu k žalobě, bylo podání stěžovatele ze dne 15. 9. 2003 doplnění či upřesnění žalobního bodu již uvedeného v žalobě nebo zda se jednalo o další žalobní bod, neboť pouze v druhém případě by závěr krajského soudu o tom, že se výše uvedenou námitkou žalobce nebude zabývat, měl oporu v zákoně a v dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v žalobě označil důvod napadení správního rozhodnutí ve vztahu k neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť jednak uvedl, že napadá rozhodnutí v tomto výroku a jednak jeho nezákonnost mj. spatřoval i v tom, že mu humanitární azyl udělen nebyl, má Nejvyšší správní soud za to, že taková dikce podání ve vztahu k humanitárnímu azylu splňuje minimální požadavky na formulaci žalobního bodu. Proto podání stěžovatele ze dne 15. 9. 2003 neznamenalo rozšíření žaloby, jež je po uplynutí lhůty pro její podání vyloučeno (§ 71 odst. 2 věta třetí), nýbrž upřesnění, resp. rozvedení stávajícího žalobního bodu, které je možné, resp. tam, kde je to třeba, i nezbytné učinit i po marném uplynutí lhůty. Ostatně z postupu krajského soudu vyplývajícího ze spisu je zřejmé, že vycházel ze shodného závěru, když vyzval stěžovatele již po lhůtě uvedené v § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s., k doplnění a upřesnění podání ze dne 2. 7. 2003, a to podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., a stejně tak se v rozsudku námitkami stěžovatele uvedenými v doplnění žaloby, v nichž žalobce dovozoval, že podmínky humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu splňuje, podrobně zabýval. O to překvapivěji pak působí jeho závěr o tom, že námitku žalobce, že v případě jeho návratu do Vietnamu dojde k rozdělení rodiny a v tomto důsledku žalovaný porušil jak Evropskou úmluvu o právech dítěte, tak i Evropskou úmluvu o ochraně práv a svobod, byla vznesena po marném uplynutí lhůty pro podání žaloby a soud se jí tudíž v dalším nezabýval. Uvedený názor nelze považovat vzhledem k výše uvedenému za správný a to tím spíše, že úzce souvisí s výrokem o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, jimž se soud v napadeném rozsudku podrobně zabýval.

Nejvyšší správní soud tedy vyslovuje názor, že námitku stěžovatele vztahující se k porušení Evropské úmluvy o ochraně práv a svobod a Evropské úmluvy o právech dítěte, uvedenou v podání stěžovatele ze dne 15. 9. 2003, nelze považovat za rozšíření žaloby nebo za další žalobní bod, ale je ji nutno chápat jako upřesnění, resp. rozvedení stávajícího žalobního bodu (neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu), s níž měl soud povinnost se v odůvodnění napadeného rozsudku vypořádat. V tomto směru je nutno posoudit námitku uvedenou v kasační stížnosti jako důvodnou, neboť tím, že se soud nezabýval žalobní námitkou stěžovatele, jíž se zabývat měl, stalo se jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud proto kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán

právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), což znamená, že se v novém rozhodnutí bude muset vypořádat se všemi žalobními námitkami uvedenými stěžovatelem v podání ze dne 15. 9. 2003, které je třeba považovat za upřesnění a rozvedení žalobních bodů již obsažených v žalobě.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

Vzhledem ke způsobu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pak již nebylo třeba se zabývat návrhem na přiznání odkladného účinku.

Zástupci stěžovatele, advokátu JUDr. Tomáši Fuchsovi, se sídlem Panská 2/4, Brno, náleží odměna ve výši 1075 Kč, a to za jeden úkon právní služby po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k němuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu